

LA GIOCONDA, de Ponchielli, en una pàgina

Amilcare Ponchielli (1834-1886) és un compositor d'una sola òpera, que és com coneixem a una colla d'autors dels que només els ha sobreviscut un sol títol en el repertori habitual.

La Gioconda (1876) està feta amb un text d'un dels milors llibretistes italians del XIX, Arrigo Boito, basant-se en una obra teatral de Victor Hugo. És curiós que Ponchielli no tenia gaire confiança en el tema i text en què treballà però, en canvi, va obtenir el major èxit de la seva vida.

L'òpera es situa en la transició entre el romanticisme i un verisme que ja comença a presagiar. És d'una gran riquesa orquestral i de melodies, amb estructura, a la francesa, de *grand-opéra*, i per tant de llarga durada (durada que el mateix compositor va escurçar posteriorment), amb quatre actes i amb un ballet (ben famós, per cert).

L'argument es situa a la Venècia del segle XVII, en plens carnavals. Exposa

La Gioconda
(Il·lustració de Julià Pascual)

PERSONATGES

- **Gioconda** (soprano) cantant de carrer. Estima secretament Enzo.
- **Barnaba** (baríton) pervers delator de la Inquisició. Desitja a Gioconda que no el correspon.
- **La Cieca** (contralt) Mare cega de Gioconda.
- **Laura Adorno** (mezzo) Casada amb Alvise però que estima Enzo.
- **Enzo** (tenor) noble genové enamorat de Laura.
- **Alvise Badoero** (baix) un dels caps de la Inquisició veneciana, marit de Laura.

la desgraciada història d'una cantant de carrer, la Gioconda, que estima al noble Enzo que no la correspon i en lloc d'això es complica la vida enamorant-se d'una dona casada i, precisament, amb un dels líders de la inquisició (mala cosa!). La noia, en canvi, és desitjada per Barnaba, un delator del sant Ofici. En veure's rebutjat, el pèrfid baríton acusarà falsament davant la Inquisició de bruixeria a la mare de la noia, *La Cieca*. La cosa encara es complicarà força més per causa de diverses situacions de gelosia (mala peça al teler).

FRAGMENTS DE LA GIOCONDA

Òpera sencera: [La Scala 1959](#) (2h42') / [Liceu](#) (2h54')

Documentació:

[LiceuBib](#)

Oferim aquí uns enllaços a alguns dels moments interessants de l'òpera.

I, actre

- **Preludi** [orquestra] Orquestra del Maggio Musicale Fiorentino, el 1957 (4'19") ▶
- **COR Feste e pane**. [cor], cor del Maggio Musicale Fiorentino (2'53") ▶
- ÀRIA (la Cieca) **Voce di donna o d'angelo**. [contralt], per la gran Ewa Podles, al Liceu el 2005 (3'57") ▶ / altra versió: Maria José Montiel, a l'Òpera Nacional de París el 2013 (4'35") ▶

II, actre

- ÀRIA –barcarola- (Barnaba) **Pescator, affonda l'esca**. [baríton i cor], Yasuo Horiuchi (2'25") ▶
- ÀRIA –romança- (Enzo) **Cielo! E mar!**. [tenor], per Franco Corelli (4'32") ▶
- DUET (Enzo-Laura) **Deh! Non turbare**. [tenor-mezzo], Luciano Pavarotti i Marilyn Horne, 1981 (6'14") ▶
- DUET (Gioconda-Laura) **E un anatema! / L'amo come il fulgor del creato**. [Soprano-mezzo], Aprile Millo i Dolora Zajick, el 2000 (4'26") ▶

III, actre

- ÀRIA (Alvise) **Là turbibi e farnetichi**. [baix], per Cesare Siepi (2'51") ▶
- BALLET **La dansa de les Hores**. [ballarins], Dr. Sir Neville Marriner (10,15") ▶ / altra versió (11'01") ▶
- CONCERTANT (Fi d'acte) **Già ti vedo immorta e smorta**. [solistes amb cor], amb Pavarotti (6'35") ▶

IV, actre

- ÀRIA (romança) **Suicidio!**. [Gioconda], per Deborah Voigt al Liceu el 2005 (4'40") ▶ I la versió de Callas: (4'50") ▶
- DUET FNAL **Final**. [Gioconda-Barnaba], Callas i Silveri (4'22") ▶

Estrenes

- Absoluta: 8-IV-1879 a La Scala de Milà
- A Catalunya: 26-II-1883 al Liceu de Barcelona
- A Girona: 28-X-1917 al T Principal (Municipal)

Síntesi: Joan Manel Barceló, pels Amics de l'Òpera de Girona, 2019.